



TGV PER DINS O PER FORA Figueres i Girona s'han apamat mútuament de temps ençà: la Figueres esventada, propera a l'Estat veí i que passava per liberal, republicana i laica solia sortir prou ben parada respecte a una Girona emboirada i resclosida, que figurava ser conservadora i clerical. La cosa, però, ha canviat els darrers trenta anys: Girona ha esdevingut universitària, acolorida, neta i aeroportuària, mentre que Figueres s'ha estancat amb les seves botigues i els negocis estivals i costaners. La capital de l'Empordà ha perdut alguns trens, i això del ferrocarril no ho dic perquè sí; el tren com a element de discòrdia entre les dues viles avui pot resumir-se així: si el TGV va soterrat a Girona i amb l'estació a l'abast de l'usuari, ¿per què no es pot soterrar a Figueres, senyor Nadal, conseller d'Obres Públiques, exalcalde de Girona, gironí militant i que, segons ha explicat, de Figueres només enveja el Motel?

FAGES DE CLIMENT, ALS LLIMBS Ha passat sense pena ni glòria el 40è aniversari de la mort de Carles Fages de Climent. Realment l'únic bon moment que ha viscut l'obra del poeta –i que l'autor, naturalment, no va viure– fou el 2002, any del centenari del naixement: inèdits publicats, reedicions d'exhaurits, un catàleg-biografia molt complet... Per acció o per omissió, tan quan era viu com després de mort, literàriament Fages ha estat arraconat. Miquel Pairolí, en la conferència que oferí a Figueres en el marc d'Atenea, exemplificà aquesta marginació amb un exemple contundent: Fages no és a cap de les antologies que, en canvi, acullen generosament López Picó.

RÈQUIEM PER LES BOLES DEL PENÍ «Amb tot això de Pení / –pepsicola, radar, àtom– / engegaran a parir / l'Empordà sense ultimàtum». «I amb l'àtom i la molècula / –si Pení és la sucursal / del Cabo Cañaveral– / rèquiem per *omnia secula*». Aquesta fou la recepció epigra-

màtica amb què Fages saludà els canvis apareguts a l'horitzó de Roses quan «els americans» hi feren la seva base militar. Transferida la instal·lació a l'Exèrcit espanyol, fins avui les cèlebres boles blanques del Pení han protegit de la pluja, del vent i del sol els radars, els quals, segons els experts, eren pura ferralla tecnològica. I vet ací que les noves andròmines de la renovació ja no necessiten les boles, que per a la meitat d'empordanesos són indestruïbles de l'abrupte *skyline* marítim. Calia treure-les?

FER FORMAR ELS BOLETAIRES Els boletaires s'esplaien en uns espais –o se n'aprofiten– que no els pertanyen: els boscos, a Catalunya molt repartits entre petits propietaris que, des que el pi ha perdut valor, només en treuen maldecaps. Els caçadors i els pescadors necessiten declarar-se (obtenir el permís), pagar un cànon i respectar una normativa per poder practicar la llur activitat a casa d'altri. Per això, en el món que vivim cada vegada costa més d'entendre que l'Administració es desentengui dels exèrcits de boletaires que, sovint, assolien el bosc i l'omplen de deixalles, tot en perjudici del petit propietari. Per reblar el clau, a més s'hi perden amb aquella indolència o irresponsabilitat que permet el fet de saber que entre tots ja pagarem el cost de la recerca. Quant durarà això? I no s'hi val a invocar la tradició: la caça i la pesca, dèiem, també havien estat lliures i bé que ara passen per taquilla i juren la Constitució.

>> Ha passat sense pena ni glòria el 40è aniversari de la mort de Carles Fages de Climent.



NO AL VI SILICONAT Si bé els intermitents dels cotxes o el tendríssim punt i coma (;) són elements condemnats a desaparèixer a causa del desús, aquesta tardor l'Institut Català del Suro, la Cuina de l'Empordanet i Retecork han unit esforços per defensar de forma inequívoca i indestruïble l'íntima relació entre el vi i el suro, aquest darrer en forma de tap, és clar. Sovint, aquesta mena d'evidències fins fa vergonya d'anomenar-les, però l'experiència ens diu que de tant en tant cal posar-les damunt del tapet, no fos cas que a força d'obviar-les ens n'oblidéssim. Està clar que si ni nosaltres sortim en defensa del suro, ningú no ho farà. Catalans, italians, portuguesos, algerians... tenim claríssim allò que les noves zones vitivinícoles no aprecien d'igual manera. Si el vi és una civilització, el suro també. Des de temps immemorials s'apleguen en un únic miracle, el d'obrir una ampolla de vi i servir-nos-en una copa esplendorosa. És clar que explicar aquesta història bellíssima, i tan nostra!, a neozelandesos o sud-africans, per exemple, pot ser una empresa molt difícil i potser vana; per això ens queda un únic recurs, el del mercat: si no hi ha suro, no en servim. Ni vins xilens joves i siliconats, ni madurs dolcíssims vinguts d'Hongria amb tap de rosca. Res! Res de res! L'Empordanet és terra d'*alarpots* i sorruts, però nosaltres som nosaltres. I el suro, ho sap tothom, ens ha permès somnis poliglotes i sensuals, si més no. Així doncs, queda dit: a partir d'ara, els vins que se serviran als restaurants que formen part de la cuina de l'Empordanet seran només vins tapats amb suro. Per la seva lleugeresa, per la seva elasticitat i per la seva resistència.

NOMÉS EL QUE HI HA Ai, l'Empordanet! Pretenem ser hereus directes de no se sap gaire bé qui (potser dels grecs, dels fenicis, dels primigenis ibers?), però empasseguem amb les

mateixes pedres que tothom. A Mont-ras, els de CiU tornen a l'alcaldia, a partir d'una moció de censura a l'alcaldessa d'Acord Municipal per Mont-ras, entitat associada a ERC. Si bé el vot de l'únic regidor del PSC va permetre assolir l'alcaldia a Mercè Català, ara és el vot d'una presumpta trànsfuga el que atorga el càrrec a Manel Montalbán. Així com l'arquitectura financera ha portat la crisi econòmica actual, la matemàtica freda del vot permet estratègies pròpies del pòquer.

Sí, sí, tot plegat, ja ho sé, és el que hi ha. No el millor. Només el que hi ha.



TANTS CAPS, TANTS BARRETS El túnel de Bracons, que uneix Vic i Olot, ha estat polèmic des del seu inici. El va començar CiU amb l'oposició d'alguns dels partits polítics que després van formar el tripartit, fet que va portar fortes tensions internes un cop governaven. Però l'obra, amb retocs, va tirar endavant. Ara ja està a punt d'inaugurar-se –estava prevista per a final del 2008, tot i que encara tardarà uns mesos–, però el darrer tram al seu pas per la vall continua per definir. L'Ajuntament de la Vall d'en Bas vol que passi pel terme de les Preses, en un macrotúnel a la muntanya de Xenacs. Els de les Preses volen que passi per la Vall, en un túnel soterrat. Fa anys que dura l'estira-i-arrotonsa entre els ajuntaments, i el conseller Nadal ja ha dit que si no hi ha acord no hi haurà variant, la qual cosa vol dir passar per l'actual C-63, que travessa les Preses. El caos més gran serà el pas per Olot, ja que encara falta el projecte constructiu de la variant, i a hores d'ara la ciutat ja pateix freqüents col·lapses en hores punta. El desori pot ser important.

MANIFESTACIONS CAPDAVANTERES

S'ha celebrat a Olot la tercera edició del Festival de Realitzadors de Videoclips, REC, que enguany es podia seguir a través de l'Anella Cultural des de diverses ciutats catalanes; això va permetre que dos realitzadors, l'un des del CCCB de Barcelona i l'altre des d'Olot, fessin una «batalla de videoclips», una conferència interactiva on cada un mostrava els seus treballs. Des de la primera edició del Festival s'hi han presentat entre vuitanta i cent treballs, la meitat dels quals són videoclips d'artistes reconeguts. El novembre és també el mes dels 30 Dies de Gravat a Olot. Tot va començar amb un premi, avui plenament consolidat a nivell internacional, però han sabut fer un pas més, amb una convocatòria a través de la xarxa per poder enviar gravats fets amb les noves tecnologies. El Gravatexpress pretén posar en circulació gravats d'arreu del món, una espècie de *happening* format per la suma de gravats en circulació. Dues manifestacions artístiques capdavanteres.

UNA NOVA REVISTA Sempre és una bona notícia l'aparició d'una revista independent i plural; així es defineix *Les Garrotxes*, publicació que tracta temes de la vall de Camprodon, la Garrotxa, el Pla de l'Estany i la vall de Llèmena, un ampli territori que, tot i que no coincideix amb cap unitat

>> *El túnel de Bracons, que uneix Vic i Olot, ha estat polèmic des del seu inici.*



administrativa, té diverses interrelacions. Ja n'han sortit els dos números del 2008 –se'n preveuen dos cada any–, i són de molt bona qualitat, acurats en disseny i presentació, igual que les publicacions *Gavarres* i *Cadí Pedraforca*, les seves germanes grans. Les diverses seccions de *Les Garrotxes* abracen un extens ventall, on es parla de les arrels del país, de la seva gent, del seu patrimoni, del paisatge o d'actualitat, amb uns dossiers centrals. Un ampli equip de col·laboradors i una direcció experimentada han de donar, forçosament, bons resultats



CIÈNCIA DE CASA Girona no sol tenir gaire tirada per la cosa científica, amb honroses però escadusseres excepcions, tot sigui dit. És un fenomen que algun dia requerirà una explicació. De moment, i mentre això no arriba, s'ha d'aplaudir la iniciativa i la realització de la mostra «Ciència recreativa. De Josep Estalella al segle XXI», que ha acollit la Fundació Caixa Girona del 7 de novembre al 14 de desembre.

Als que ja tenim una edat, el nom de Josep Estalella (1878-1938) ens remet al seu llibre d'experiments científics casolans, un clàssic de la «ciència recreativa». Sobre la base d'aquell entanyable treball s'ha preparat aquesta exposició, que ha homenatjat la figura d'Estalella, ha mostrat aparells científics antics i ha convidat a efectuar experiments interactius, actualitzats i relacionats amb personatges i temes locals.

Així, en el marc de la mostra s'ha explicat el funcionament del submarí de Monturiol, s'ha traslladat